

การสรุปผลและเสนอแนะ

ในบทนี้จะเสนอแนะแนวทางการออกแบบอาคารใหม่โดยผู้วิจัยได้เสนอเป็น 2 แนวทางคือแนวทางการออกแบบอาคารใหม่โดยไม่ระบุประเภทอาคารและแนวทางการออกแบบอาคารใหม่โดยแบ่งตาม 4 ประเภทอาคาร สาเหตุที่ทำการแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 แนวทางเนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าการวิจัยครั้งนี้ได้เป็นการออกกฎหมายหรือเทศบัญญัติเพื่อบังคับให้อาคารที่ก่อสร้างใหม่ต้องปฏิบัติตามแต่เป็นเพียงข้อเสนอแนะแนวทางการออกแบบเท่านั้น ดังนั้นในความเป็นจริงเจ้าของอาคารสามารถเลือกที่จะสร้างอาคารแบบใดก็ได้ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าข้อเสนอแนะแนวทางการออกแบบอาคารใหม่โดยไม่ระบุประเภทอาคารจะทำให้เจ้าของอาคารและผู้ออกแบบอาคารใหม่มีอิสระในการออกแบบอาคาร ในขณะที่เดียวกันก็สามารถรับรู้และเข้าใจถึงธรรมชาติ เอกลักษณะ และภาพรวมทางสถาปัตยกรรมของถนนท่าแพ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเสนอไว้เป็นหัวข้ออย่างชัดเจน ง่ายต่อการนำไปประยุกต์ใช้กับอาคารของตน อย่างไรก็ตามจากการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของอาคารเก่าที่มีคุณค่าบนถนนสายนี้ทำให้พบว่าอาคารเก่าที่มีอยู่ทั้งหมด 4 ประเภทสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับการใช้งานในปัจจุบันได้ อีกทั้งยังเป็นการสืบสานเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมของถนนสายนี้ได้ต่อไป ผู้วิจัยจึงได้ทำการสรุปเป็นแนวทางการออกแบบอาคารใหม่โดยแบ่งตาม 4 ประเภทอาคารเพื่อสร้างทางเลือกให้สำหรับผู้ที่ต้องการสร้างอาคารใหม่และอยากร่วมสืบสานเอกลักษณ์ของถนนโดยใช้พื้นฐานของรูปแบบอาคารเก่าที่มีคุณค่าประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นต้นแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเสนอแนะอย่างชัดเจนถึงเอกลักษณ์ของอาคารแต่ละประเภท ดังนั้นเจ้าของอาคารรวมถึงผู้ออกแบบอาคารใหม่สามารถนำไปศึกษาและประยุกต์ใช้กับการออกแบบอาคารของตนได้ทันที สำหรับเนื้อหาที่จะนำเสนอในบทนี้ มีดังต่อไปนี้

- 7.1 สรุปผลการวิเคราะห์รูปแบบอาคารเก่าที่มีคุณค่าบนถนนท่าแพ
- 7.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการออกแบบอาคารใหม่โดยไม่ระบุประเภทอาคาร
- 7.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการออกแบบอาคารใหม่แบบโดยแบ่งตามประเภทอาคารทั้ง 4 ประเภท
- 7.4 การเสนอรูปแบบอาคารใหม่บนถนนท่าแพและข้อสรุปผลการวิจัย

7.1 สรุปผลการวิเคราะห์รูปแบบอาคารเก่าที่มีคุณค่าบนถนนท่าแพ

ผลสรุปการวิเคราะห์รูปแบบอาคารเก่าบนถนนท่าแพสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือข้อสรุปด้านเอกลักษณ์ของถนนในภาพรวม และข้อสรุปด้านเอกลักษณ์ของอาคารแต่ละประเภท

ข้อสรุปเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของถนนท่าแพในภาพรวม

เมื่อวิเคราะห์จากอาคารเก่าที่มีคุณค่ารวมถึงอาคารอื่น ๆ ที่ไม่ได้สร้างปัญหาทางด้านมุมมองให้กับถนนท่าแพ ผู้วิจัยพบว่าเอกลักษณ์ของถนนท่าแพโดยรวมมีดังนี้

- 1) ความเป็นอาคารที่มีลักษณะราบไปกับพื้นตามแนวถนน
- 2) แนวอาคารที่มีระยะห่างจากถนนเท่าๆกันประมาณ 2.00-2.50 เมตร
- 3) ระดับกันสาดและชายคาที่สูงประมาณ 3.00-3.50 และ 7.00-8.00 เมตรจากระดับพื้นดิน แสดงให้เห็นความต่อเนื่องของรูปด้านหน้าอาคารทั้งหมด

- 4) ความกว้างของอาคาร กว้างไม่เกิน 5 คูหา
- 5) ประตูหน้าต่างชั้นบน ส่วนใหญ่เป็นช่องเปิดรูปแบบดั้งเดิมคือเป็นบานเปิดคู่ไม้ มีบานเกล็ดไม้
- 6) วัสดุโดยรวมเป็น กระเบื้องดินเผา ไม้ และปูนฉาบ
- 7) สีอาคารโดยส่วนใหญ่เป็นสีน้ำตาล สีขาว และสีเทา

สำหรับข้อสรุปด้านเอกลักษณ์ของอาคาร 4 ประเภท ได้ทำการสรุปไว้ในตารางที่ 7.1

7.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการออกแบบอาคารใหม่โดยไม่ระบุประเภทอาคาร

แนวทางต่อไปนี้เป็นแนวทางที่สรุปมาจากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางการออกแบบอาคารใหม่ในบริเวณพื้นที่ตลอดแนวสองฝั่งถนนท่าแพ

1) องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่อาคารใหม่ควรควบคุม

• รูปทรงอาคาร

จากการศึกษาอาคารเก่าที่มีคุณค่าทั้ง 4 ประเภทพบว่าองค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับรูปทรงอาคารทั้งเรื่องความสูง ความกว้างและสัดส่วนโดยรวมของอาคารล้วนเป็นประเด็นที่มีความสำคัญสามารถสร้างความสัมพันธ์หรือความขัดแย้งกับสภาพแวดล้อมได้โดยตรง ดังนั้นการควบคุมทางด้านรูปทรงของอาคารที่สร้างขึ้นใหม่จึงต้องมีมาตรการที่ชัดเจน ซึ่งผลของการศึกษาพบว่าความสูงเฉลี่ยของอาคารเก่าที่มีคุณค่ามีความสูงไม่เกิน 3 ชั้นหรือประมาณ 12 เมตร กว้างไม่เกิน 5 คูหา เฉลี่ยคูหาละ 3.50 เมตร และมีความลึกระหว่าง 3-6 ช่วงเสา หรือระหว่าง 10-20 เมตร ดังนั้นหากอาคารใหม่มีการควบคุมให้มีสัดส่วนเป็นไปตามขนาดดังกล่าวอย่างน้อยก็จะเป็นอาคารที่มีความสัมพันธ์กับอาคารเก่าที่มีคุณค่าและเมื่อควบคุมองค์ประกอบสถาปัตยกรรมด้านอื่นประกอบไปด้วยก็จะทำให้สภาพแวดล้อมของอาคารทั้งหมดสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ากฎหมายที่ใช้ในปัจจุบันอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารโดยมีความกว้างของคูหาไม่ต่ำกว่า 4 เมตร และอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารสูงได้ถึง 23 เมตรในพื้นที่ซึ่งเป็นกฎหมายที่บังคับใช้เหมือนกันหมดทั้งประเทศในประเด็นที่มีความแตกต่างระหว่างการเสนอแนะกับกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ ผู้วิจัยเห็นว่าในแต่ละพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ควรมีเทศบัญญัติเฉพาะของพื้นที่เอง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเสนอให้พื้นที่ถนนท่าแพควบคุมความกว้างและความสูงของอาคารดังที่ได้เสนอไปข้างต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเห็นว่าแนวทางการควบคุมทางด้านขนาดอาคารที่เสนอไปควรเปิดโอกาสให้เจ้าของอาคารที่มีความต้องการพื้นที่การใช้งานมากกว่าที่กำหนดสามารถก่อสร้างอาคารได้ซึ่งวิธีการที่แนะนำก็คือการออกแบบให้อาคารมีส่วนสองส่วนโดยควบคุมอาคารส่วนหน้าที่ติดถนนให้เป็นไปตามแนวทางที่แนะนำ ส่วนอาคารที่อยู่ถัดเข้าไปสามารถสร้างอาคารที่มีขนาดสูงเกินกว่าที่กำหนดได้ซึ่งควรจะเป็นความสูงที่ไม่สร้างผลกระทบทางด้านมุมมองให้กับอาคารสำคัญในกรณีที่ตั้งอยู่ข้างเคียงกัน เช่น วิหาร หรือซุ้มประตูดัด เป็นต้น สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทรงหลังคาของอาคารใหม่นั้น เมื่อพิจารณาจากผลการสำรวจพบว่ามีอาคาร 14 หลังจากทั้งหมด 22 หลัง เป็นอาคารที่มีหลังคาคลุมและสามารถมองเห็นผืนหลังคาได้จากถนน ขณะที่อาคารที่เหลือมีพาราเป็ต (Parapet) บังหลังคาอยู่ อย่างไรก็ตามอาคารที่มีหลังคาคลุมไม่ได้บังถึงเอกลักษณ์ของถนนอย่างชัดเจนหรือมีความสำคัญถึงขนาดที่ต้องกำหนดรูปแบบให้เป็นไปตามนั้น ในกรณีนี้ผู้วิจัยเห็นว่าข้อเสนอแนะสำหรับอาคารใหม่ควรเปิดกว้างให้กับรูปทรงหลังคาแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรงจั่ว ปันหย้า มะนิลา หรือแม้กระทั่งเป็นหลังคาเรียบก็ตาม เนื่องจากได้ทำการควบคุมทางด้านความสูงอาคารแล้ว และยังมีการควบคุมทางด้านสีและวัสดุในหัวข้อต่อไปอีก ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้มีความหลากหลายในการออกแบบ

ตารางที่ 7.1 ผลสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์อาคารทั้ง 4 ประเภท

ประเภทอาคาร	คุณค่าอาคาร	เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม	ความสัมพันธ์กับขนาดที่ดิน	หมายเหตุ
1.บ้านไม้ชั้นเดียว (เขื่อนแป)	1) มีคุณค่าในด้านความเป็นเอกลักษณ์ (Identity) 2) มีคุณค่าในด้านความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม (Continuity) 3) มีคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรม (Architecture) 4) มีคุณค่าทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (Technology and Scientific) 5) มีคุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอย (Function)	1) สูงชั้นเดียวประมาณ 5-7 เมตร ส่วนใหญ่มีขนาดกว้าง 3 คูหา คูหาละ 3.50 เมตร 2) หลังคาทรงจั่วมุงกระเบื้องดินเผา มีสองระดับ ทั้งชายคาทางด้านหน้าอาคาร และมักมีเสาลอยรับชายคาด้านหน้าอาคารทำให้เกิดพื้นที่ว่างด้านหน้าได้ส่วนพะไล 3) มีสัดส่วนที่สัมพันธ์กับมนุษย์และปลูกرابติดไปกับพื้นดินจึงแสดงถึงทิศทางของเส้นนอนเสมอ 4) ก่อสร้างด้วยไม้ทั้งส่วนโครงสร้าง และส่วนตกแต่ง 5) อาคารใช้สีธรรมชาติของวัสดุก่อสร้าง โดยวัสดุมักเป็นโทนสีน้ำตาล 6) ช่องเปิดด้านหน้าอาคารเป็นประตูบานเฟี้ยม และมีช่องระบายอากาศตรงคอสอง	มี 3 ลักษณะคือ 1) แบบจั่วเดียวมีความกว้างตั้งแต่ 3 คูหาขึ้นไป มีความลึก 8-10 เมตร 2) แบบจั่วแฝดมีความลึกประมาณ 10-12 เมตร 3) แบบสองหลังมีขนตรงกลาง มีความลึก 25-30 เมตร และมีความกว้างไม่เกิน 3 คูหา อาคารทั้ง 3 ลักษณะตั้งอยู่ติดถนน หากเป็นหลังที่มีพื้นที่มาก อาคารก็จะขยายตัวได้มากในทางลึก	บ้านไม้ชั้นเดียว บนถนนท่าแพมี เหลืออยู่หลังเดียว ได้แก่อาคารเลขที่ 328-330 เป็น อาคารรูปแบบ เขื่อนแป

ประเภทอาคาร	คุณค่าอาคาร	เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม	ความสัมพันธ์กับขนาดที่ดิน	หมายเหตุ
2.บ้านไม้สองชั้น	1) มีคุณค่าในด้านความเป็นเอกลักษณ์ (Identity) 2) มีคุณค่าในด้านความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม (Continuity) 3) มีคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรม (Architecture) 4) มีคุณค่าทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (Technology and Scientific) 5) มีคุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอย (Function)	1) สูงสองชั้นประมาณ 7- 8 เมตร กว้าง 2-3 คูหา มีหลังคาคลุม 2) ระดับของกันสาดและชายคามีความต่อเนื่องกัน และสูงที่ระดับประมาณ 3 เมตร และ 7 เมตร ตามลำดับ 3) วัสดุของอาคารเป็นไม้ทั้งโครงสร้าง และส่วนตกแต่ง โทนสีหลักเป็นสีน้ำตาล 4) บานเปิดประตูหน้าต่างเป็นบานไม้มีบานเกล็ด	มี 2 ลักษณะคือ 1) ใช้เนื้อที่ประมาณ 10x12 เมตร 2) ใช้เนื้อที่ประมาณ 12x25 เมตร อาคารทั้ง 2 ลักษณะตั้งอยู่ติดถนนแต่แบบที่สองมีพื้นที่ด้านหลังอาคาร	

ประเภทอาคาร	คุณค่าอาคาร	เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม	ความสัมพันธ์กับขนาดที่ดิน	หมายเหตุ
3.อาคารไม้แปนติก	1) มีคุณค่าในด้านความเป็นเอกลักษณ์ (Identity) 2) มีคุณค่าในด้านความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม (Continuity) 3) มีคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรม (Architecture) 4) มีคุณค่าทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (Technology and Scientific) 5) มีคุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอย (Function)	1) เป็นอาคารขนาดใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับอาคารเก่าประเภทอื่นๆบนถนนท่าแพ มีวัสดุผนังหลังคาแบบดั้งเดิมคือกระเบื้องดินเผา 2) มีระเบียบชั้นสองทำให้พื้นที่ด้านหน้าอาคารชั้นล่างเกิดช่องว่างที่เป็นทางเดิน 3) สีหลังคาเป็นสีน้ำตาลเข้ม นอกจากนั้นในส่วนผนังและส่วนอื่นๆเป็นโทนสีอ่อน 4) ช่องเปิดมีการใช้ทรงโค้งครึ่งวงกลม (Arch) ตกแต่ง	ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน แต่อาคารส่วนใหญ่มีเรือนหลักด้านหน้าติดถนน และมีสวนยื่นของอาคารต่อไปด้านหลัง และมีลานกลางบ้านหรือสวนหลังบ้านในกรณีที่มีพื้นที่มาก	ผลสรุปของอาคารไม้แปนติกมิได้นำอาคารศาสนสถานทั้งสองหลังมารวมพิจารณาด้วย เนื่องจากมีความแตกต่างทางด้านรูปแบบอาคาร

ประเภทอาคาร	คุณค่าอาคาร	เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม	ความสัมพันธ์กับขนาดที่ดิน	หมายเหตุ
4.อาคารคอนกรีต	1) มีคุณค่าในด้านความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม (Continuity) 2) มีคุณค่าทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (Technology and Scientific) 3) มีคุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอย (Function)	1) มีพาราเป็ต (Parapet) บริเวณส่วนยอดของอาคารและมีกันสาดยื่นออกมามากันแดดฝนที่ระดับประมาณ 3 เมตรเหนือทางเดินเท้า 2) มีความกว้างอาคารแต่ละคูหาใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดจังหวะที่ต่อเนื่อง 3) อาคารส่วนใหญ่ใช้โทนสีอ่อน 4) มีช่องระบายอากาศหรือช่องแสงเหนือบานประตูหน้าต่าง	<ul style="list-style-type: none"> การจัดผังในพื้นที่ขนาดเล็กจะสร้างอาคารติดถนนโดยที่ไม่มีพื้นที่ด้านหลังอาคาร การจัดผังในพื้นที่ขนาดใหญ่จะสร้างอาคารติดถนนและมีพื้นที่ด้านหลังเป็นสวนหรือเป็นบ้านพักอาศัย 	ผลของการวิเคราะห์ไม่ได้รวมขั้วประตูดัดสนฝางด้วย เนื่องจากมีรูปทรงที่แตกต่าง

ที่มาของข้อมูล: จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย ในบทที่ 6

- **ลักษณะด้านหน้าของอาคาร**

จากการสำรวจอาคารทั้งเก่าและใหม่บนถนนท่าแพพบว่า อาคารส่วนใหญ่มีระยะถอยร่นจากถนน (Building Line) เท่ากันคือประมาณ 2.00-2.50 เมตร ด้วยเหตุนี้ทำให้อาคารสองฝั่งถนนสามารถรักษามุมมองที่ต่อเนื่องไว้ได้ ดังนั้นอาคารใหม่ที่จะสร้างขึ้นควรรักษาระยะถอยร่นของอาคารนี้ไว้ให้ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กันทั้งถนน นอกจากนี้อาคารใหม่ควรรักษาเอกลักษณ์ของแนวเส้นแกนนอนของระดับกันสาดและชายคาให้เกิดความต่อเนื่องกับอาคารเก่าที่ส่วนใหญ่มีกันสาด หรือระเบียงอยู่ที่ระดับประมาณ 3.00-3.50 เมตร และระดับชายคาที่ประมาณ 7.00-8.00 เมตร ซึ่งผลจากการรักษาระดับนี้ไว้จะทำให้อาคารทั้งหมดบนถนนท่าแพมีความสัมพันธ์กันทางด้านมุมมองและยังเกิดประโยชน์ต่อผู้คนที่สัญจรผ่านไปมาเนื่องจากการมีแนวกันสาดจะทำให้เกิดทางเดินหน้าอาคารที่มีหลังคาคลุมซึ่งช่วยกันแดดกันฝนได้ อย่างไรก็ตามในกฎกระทรวง ฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 หมวด 4 แนวอาคารและระยะต่างๆของอาคาร ข้อ 43 กำหนดให้อาคารต้องมีส่วนต่ำสุดของกันสาดหรือส่วนยื่นสถาปัตยกรรมสูงจากทางเท้าไม่น้อยกว่า 3.25 เมตร ซึ่งสอดคล้องกับระดับกันสาดของอาคารเก่า แต่ควรเพิ่มเติมข้อบังคับให้สูงได้ไม่เกิน 3.50 เมตร เพื่อควบคุมให้ระดับกันสาดเป็นแนวต่อเนื่องทั้งถนน

- **วัสดุอาคาร**

เนื่องจากวัสดุผนังหลังคาแบบดั้งเดิมของอาคารบนถนนสายนี้คือกระเบื้องดินเผา แม้อาคารยุคหลังๆจะเปลี่ยนมาใช้สังกะสีหรือกระเบื้องลอน แต่ก็ยังมีอาคารอีกเป็นจำนวนมากที่ยังคงวัสดุแบบเดิมไว้อยู่ การเสนอแนะให้อาคารใหม่ที่ถูกออกแบบให้มีหลังคาคลุมเลือกใช้วัสดุผนังกระเบื้องดินเผา มีสาเหตุ 2 ประการคือ 1) เพื่อสืบสานเอกลักษณ์ของวัสดุประเภทนี้ต่อไป และ 2) เป็นการส่งเสริมการผลิตวัสดุท้องถิ่นให้มีการใช้งานอย่างแพร่หลาย

- **สีอาคาร**

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับเรื่องสีอาคารได้แก่ การทาสีผนังด้วยสีอุตสาหกรรม เช่น สีเหลืองสด สีเขียวสด หรือสีน้ำเงินเข้ม ดังนั้นในข้อเสนอแนะทางด้านสีอาคาร ผู้วิจัยเห็นว่าอาคารใหม่ควรควบคุมการใช้สีโดยเลือกใช้เฉพาะสีโทนอ่อน เช่น สีขาว สีเทา หรือสีน้ำตาลอ่อน ซึ่งเป็นสีที่เข้ากับอาคารเก่าที่มีคุณค่า นอกจากนี้ในส่วนของผนังที่เป็นวัสดุไม้ควรปล่อยให้เป็นสีธรรมชาติ

- **ลักษณะช่องเปิด ประตู หน้าต่าง**

จากการสำรวจรูปแบบของประตู หน้าต่างในอาคารเก่าที่มีคุณค่า พบว่าส่วนใหญ่รูปแบบดั้งเดิมช่องเปิดที่ยังคงสภาพสมบูรณ์จะอยู่ส่วนชั้นบนของอาคาร ในขณะที่ช่องเปิดชั้นล่างถูกเปลี่ยนรูปแบบไปเกือบหมด แต่เนื่องจากรูปแบบของช่องเปิดของอาคารบนถนนท่าแพ ไม่ได้แสดงออกถึงเอกลักษณ์อย่างชัดเจน แต่ละอาคารแต่ละประเภทก็ต่างรูปแบบกันไป ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ในกรอบแนวทางกว้างๆนี้ไม่จำเป็นต้องระบุให้อาคารใหม่ใช้ช่องเปิดรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเป็นพิเศษ

2) ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดอาคารกับขนาดที่ดิน

ในบทที่ 5 ผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดของปัญหาทางด้านมุมมองบนถนนท่าแพ ปัญหาหลักประการหนึ่งคือความไม่สัมพันธ์กันระหว่างอาคารใหม่กับอาคารเก่าที่มีคุณค่าซึ่งจากการสำรวจพบว่าอาคารใหม่ดังกล่าวได้แก่อาคารที่มีความสูงเกินแนวเส้นขอบฟ้าของอาคารทั้งถนน ดังนั้นผลที่ได้จากการวิเคราะห์คือการเสนอให้มีการควบคุมความสูงอาคารที่จะสร้างขึ้นใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเสนอเกี่ยวกับสัดส่วนอาคารไป

แล้ว ดังนั้นผลที่ตามมาคือการรักษาความปลอดภัยของอาคารกับขนาดของที่ดิน ผู้วิจัยเสนอว่าอาคารใหม่ควรรักษาแนวอาคารเดิมไว้ให้ต่อเนื่อง ซึ่งหมายถึงการมีระยะร่นจากถนนประมาณ 2.00-2.50 เมตรเท่านั้น อย่างไรก็ตามในกฎกระทรวง ฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 หมวด 4 แนวอาคารและระยะต่างๆของอาคาร มีใจความว่า

- 1) อาคารที่มีความสูงไม่เกิน 9 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร
- 2) อาคารที่มีความสูงเกิน 9 เมตร แต่ไม่ถึง 23 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 3 เมตร

ดังนั้นหากอาคารใหม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับปัจจุบัน จะทำให้ต้องถอยร่นจากเขตที่ดินเพิ่มออกไปอีก 2-3 เมตร ในขณะที่อาคารเก่าตั้งชิดติดของทางเดินเท้าสาธารณะหน้าอาคาร ผลก็คือการขาดความต่อเนื่องทางด้านมุมมองที่เกิดจากระยะถอยร่นอาคาร (Building Line) ที่อยู่ในแนวเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าอาคารที่จะสร้างขึ้นใหม่แล้วทำให้มุมมองเกิดความต่อเนื่องควรที่จะอนุญาตให้สร้างขึ้นได้ตามแนวเดิมเพื่อรักษาภาพรวมของถนนสายนี้ซึ่งมีเอกลักษณ์หลงเหลืออยู่ไม่มาก ดังนั้นจึงสมควรทบทวนกฎข้อบังคับให้เหมาะสมกับการอนุรักษ์เอกลักษณ์ของพื้นที่ประวัติศาสตร์ไว้

7.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการออกแบบอาคารใหม่โดยแบ่งตามประเภทอาคารทั้ง 4 ประเภท

รูปแบบของการเสนอแนะมีลักษณะคล้ายกับคู่มือการออกแบบอาคารใหม่ (Design Guidelines for New Buildings) ที่จะสร้างขึ้นบนถนนท่าแพ ซึ่งข้อเสนอแนะเหล่านี้เป็นผลที่ได้มาจากการวิเคราะห์สภาพอาคารเก่าที่มีคุณค่าบนถนนท่าแพในบทที่ผ่านมา และทำการสรุปเป็นเอกลักษณ์ของอาคารประเภทต่างๆ ดังนั้นหากมีการก่อสร้างอาคารใหม่ตามแนวทางที่ได้แนะไว้ จะส่งผลให้อาคารใหม่สามารถสืบสานเอกลักษณ์เฉพาะของอาคารบนถนนสายนี้ และในที่สุดจะนำมาซึ่งความกลมกลืนในบรรยากาศของอาคารเก่าและใหม่สืบต่อไป

กรอบแนวทางการออกแบบอาคารใหม่บนถนนท่าแพสามารถจำแนกได้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับอาคาร 4 ประเภท ได้แก่ บ้านไม้ชั้นเดียว บ้านไม้สองชั้น อาคารไม้ป็นติก และอาคารคอนกรีต ซึ่งรายละเอียดของอาคารทุกประเภทมีดังต่อไปนี้

7.3.1 บ้านไม้ชั้นเดียว (อาคารรูปแบบเฮือนแป)

จากการวิเคราะห์คุณค่าของเฮือนแปในบทที่ผ่านมาพบว่า เฮือนแปเป็นรูปแบบอาคารที่แสดงให้เห็นถึงวิทยาการทางการก่อสร้างโดยช่างท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี วัสดุไม้ที่หาได้ง่ายในสมัยนั้นถูกนำมาใช้เป็นที่โครงสร้างและส่วนตกแต่งของเฮือนแป ทำให้เกิดรูปแบบอาคารที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ดังนั้นอาคารเฮือนแปหลังนี้จึงมีคุณค่าในทุกด้านตามเกณฑ์การพิจารณาคุณค่าของการวิจัยนี้ และที่สำคัญอาคารหลังนี้สมควรได้รับการอนุรักษ์อย่างเร่งด่วนก่อนที่จะถูกทำลายไปเนื่องจากเป็นอาคารรูปแบบเฮือนแปหลังสุดท้ายที่เหลืออยู่บนถนนท่าแพ สำหรับแนวทางการออกแบบอาคารในรูปแบบเฮือนแปใหม่ เมื่อพิจารณาจากข้อสรุปทางด้านเอกลักษณ์ของเฮือนแป ผู้วิจัยเห็นว่าข้อเสนอแนะต่อไปนี้สามารถช่วยรักษาเอกลักษณ์ของเฮือนแปไว้ได้ต่อไป

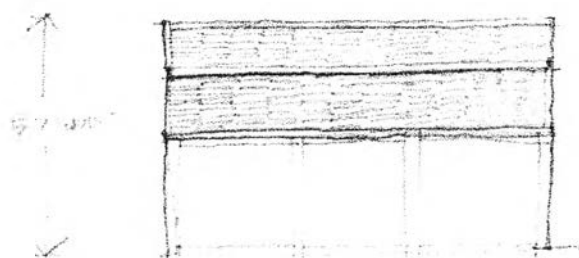
1) **ขนาดของอาคาร** อาคารใหม่ควรเป็นอาคารชั้นเดียวที่มีความสูงเฉลี่ยประมาณ 5-7 เมตร และมีความกว้าง 3-5 คูหา ประมาณคูลาละ 3.50 เมตร การควบคุมขนาดของอาคารตามแนวทางนี้จะทำให้สัดส่วนของอาคารใหม่และอาคารเก่าสัมพันธ์กันและเป็นการควบคุมปัญหาความขัดแย้งทางด้านมุมมอง

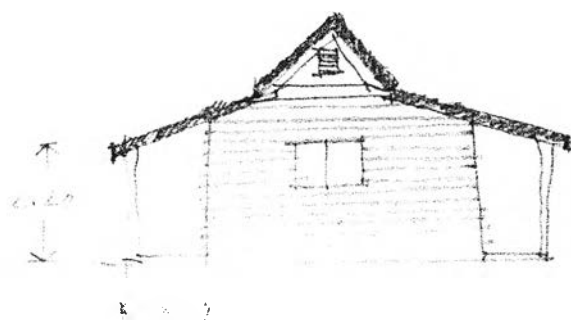
2) **ทรงหลังคา** อาคารใหม่ควรใช้หลังคาทรงจั่วมุงกระเบื้องดินเผา มีความชันประมาณ 30-35 องศา ทั้งชายคาทางด้านหน้าอาคาร และควรจะมีเสาลอยมารับชายคาด้านหน้า เอกลักษณ์ที่ชัดเจนประการหนึ่งของอาคารแบบเฮือนแปคือทรงหลังคาและวัสดุมุงที่เป็นกระเบื้องดินเผา ดังนั้นการออกแบบอาคารใหม่ให้คงเอกลักษณ์นี้ไว้ได้จะทำให้รูปแบบเฮือนแปสามารถสืบสาน และมีการพัฒนาต่อไปได้

3) **ช่องเปิดอาคาร** เฮือนแปแบบดั้งเดิมใช้ประตูบานเฟี้ยม และหน้าต่างแบบบานเปิดคู่ หรือแบบฝาไหล สำหรับอาคารใหม่ที่ต้องการปรับอากาศภายในอาคารสามารถใช้บานกระจกเข้ามาเป็นส่วนช่องเปิดได้ แต่ควรรักษาประตูหน้าร้านให้เป็นบานเฟี้ยม ส่วนหน้าต่างควรควบคุมขนาดให้เหมาะสมกับขนาดอาคาร

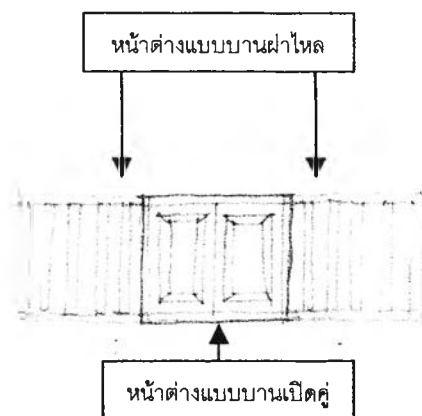
4) **ผนังอาคาร** ใช้ไม้แผ่นสีน้ำตาลเข้มอมดำเนื่องจากเฮือนแปแบบดั้งเดิมเป็นเรือนไม้ชั้นเดียว ดังนั้นทั้งส่วนโครงสร้าง และตกแต่งจึงใช้ไม้ทั้งหมด สำหรับอาคารใหม่ หากเป็นไปได้ควรใช้ไม้สำหรับผนังภายนอก อย่างไรก็ตามหากไม่สามารถใช้ไม้ได้ควรควบคุมให้วัสดุอื่นมีโทนสีน้ำตาลเข้มหรือเป็นสีที่เข้ากันได้ เช่น สีขาว เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับส่วนหลังคา

ภาพที่ 7.1 ภาพร่างแสดงรูปด้านหน้าอาคารเฮือนแป

ภาพที่ 7.2 ภาพร่างแสดงรูปด้านข้างอาคารเฮือนแป

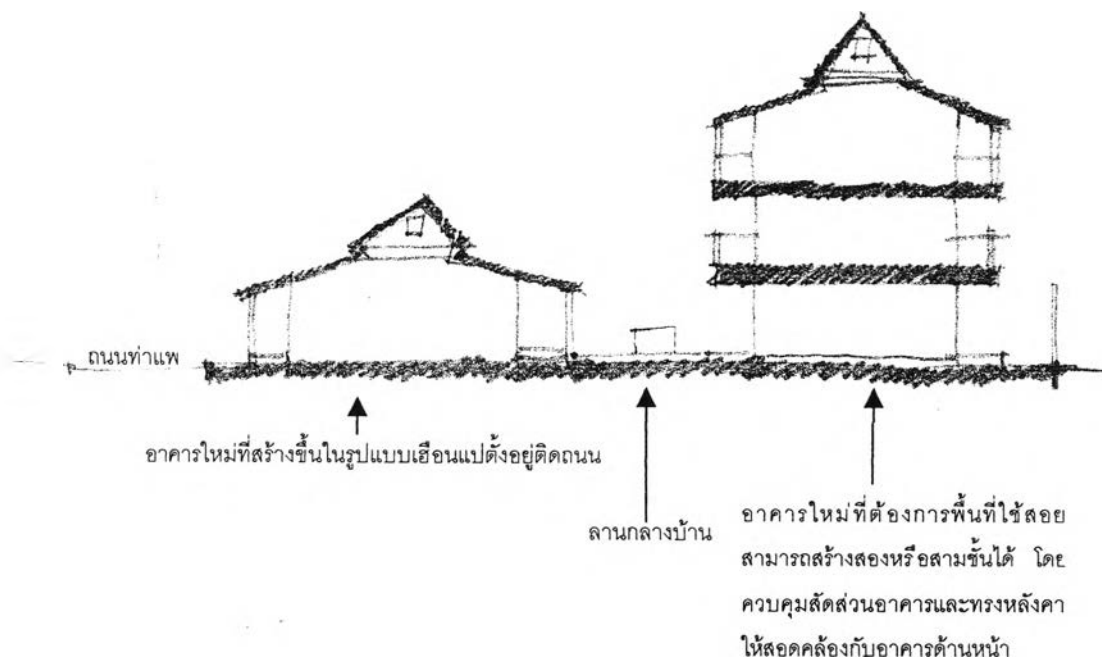

ภาพที่ 7.3 ภาพร่างแสดงหน้าต่างแบบเฮือนแป

ภาพที่ 7.4 ภาพผนังอาคารเฮือนแปที่ใช้ไม้สีธรรมชาติ

ส่วนในกรณีอาคารใหม่ต้องการพื้นที่ใช้สอยจำนวนมาก เช่น ต้องการสร้างอาคารที่เป็นทั้งสำนักงานและที่พักอาศัยแต่มีความต้องการที่จะสร้างในลักษณะเฮือนแป ทางผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ประยุกต์ใช้รูปแบบของเฮือนแปแบบสองหลังมีลานตรงกลาง โดยใช้เฮือนแปด้านหน้าทำเป็นสำนักงานแบบชั้นเดียว ส่วนด้านหลังทำเป็นที่พักอาศัยที่ขนาดใหญ่กว่าด้านหน้า แต่สูงไม่เกิน 3 ชั้น ด้วยวิธีนี้เจ้าของอาคารสามารถใช้งานอาคารได้เต็มที่และยังเป็นการช่วยอนุรักษ์อาคารแบบเฮือนแปไว้ด้วย

ภาพที่ 7.5 รูปตัดแสดงภาพอาคารใหม่ที่ต้องการพื้นที่ใช้สอยมากขึ้น

สรุปแนวทางการออกแบบอาคารใหม่ประเภทเฮือนแป

เมื่อพิจารณาการเสนอแนะแนวทางการออกแบบอาคารใหม่ในรูปแบบเฮือนแป อาจเห็นว่ามีข้อจำกัดหลายประการที่มีความเข้มงวด ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ออกแบบออกแบบมีอิสระในการออกแบบน้อยลง อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิเคราะห์ในบทที่ผ่านมาผนวกกับความคิดเห็นของผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าหากอาคารใหม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำเหล่านี้ เวกลักษณะของอาคารเก่าที่มีคุณค่าจะสามารถดำรงอยู่ได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดหายไปในปัจจุบัน ดังนั้นแม้ข้อเสนอแนะอาจดูเคร่งครัด แต่หากสามารถช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับถนนท่าแพได้ก็ควรพิจารณานำไปปฏิบัติ

7.3.2 บ้านไม้สองชั้น

จากการสำรวจสภาพปัจจุบันของอาคารบนถนนท่าแพในบทที่ 5 พบว่ามีอาคารประเภทบ้านไม้สองชั้นเหลืออยู่เพียง 4 หลัง โดยมีอาคารสองหลังที่ได้รับการปรับปรุงแล้วคืออาคารเลขที่ 154-6 (ร้านเกษตร) และอาคารเลขที่ 276-8 (ร้าน Living Space) ส่วนอีกสองหลังที่เหลือคืออาคารเลขที่ 81-5 (ร้านแพรวพรรณใหม่ไทย) และอาคารเลขที่ 277-9 (ร้านอินเตอร์) อยู่ในสภาพทรุดโทรมควรได้รับการปรับปรุงเพื่อเป็นการอนุรักษ์อาคารในรูปแบบนี้ไว้สืบต่อไป สำหรับการออกแบบอาคารใหม่ประเภทบ้านไม้สองชั้น เมื่อพิจารณาจากข้อสรุปทางด้านเอกลักษณ์แล้วสามารถเสนอแนะแนวทางการออกแบบได้ดังนี้

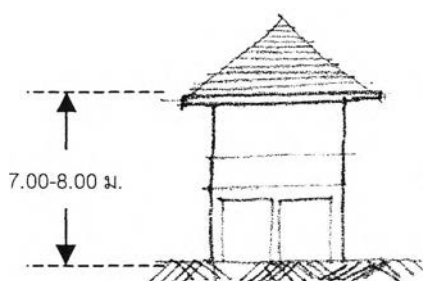
1) **ขนาดของอาคาร** อาคารใหม่ควรมีความสูงสองชั้น ประมาณ 7-8 เมตร กว้าง 2-3 คูหา แต่ละคูหากว้างประมาณ 3.5 เมตร สัดส่วนของความสูง ความกว้างอาคารลักษณะนี้เป็นเอกลักษณ์ของบ้านไม้สองชั้น ดังนั้นหากอาคารใหม่สามารถควบคุมสัดส่วนไว้ได้จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ีระหว่างอาคารใหม่กับอาคารเก่า

2) **ทรงหลังคา** เนื่องจากอาคารประเภทนี้มีหลังคาหลายรูปแบบ การออกแบบหลังคาใหม่จึงควรศึกษาจากทรงหลังคาของอาคารเก่า ที่สำคัญต้องควบคุมความชันของหลังคาที่มีประมาณ 30-35 องศา และวัสดุควรเป็นวัสดุแบบดั้งเดิมซึ่งได้แก่กระเบื้องดินเผา

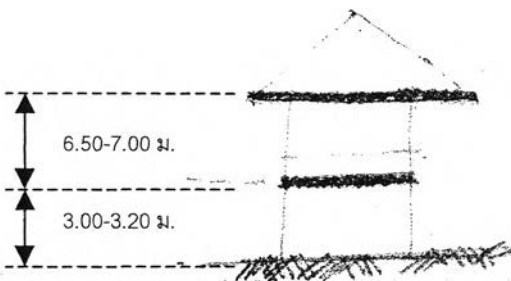
3) **ระดับกันสาดและชายคา** ความสูงของกันสาดหรือระเบียงชั้นสองอยู่ที่ระดับประมาณ 3.00-3.20 เมตรจากระดับพื้นหน้าร้าน ส่วนระดับชายคาหลังคามีความสูงเฉลี่ยที่ระดับประมาณ 6.50-7.00 เมตร ระดับความสูงเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของอาคารซึ่งแสดงออกถึงเอกลักษณ์และความต่อเนื่องของแนวอาคารในทิศทางแกนนอน เมื่ออาคารทั้งหมดสามารถรักษาเส้นระดับนี้ไว้ได้ จะเกิดความสัมพันธ์กันขึ้นทางด้านมุมมอง นอกจากนี้พื้นที่ส่วนใต้กันสาดยังทำหน้าที่เป็นทางเดินที่มีร่มเงากันแดดกันฝนให้กับผู้คนที่ผ่านไปมาได้อีกด้วย

4) **ช่องเปิดอาคาร** รูปแบบช่องเปิดของอาคารไม้สองชั้นมีสองรูปแบบหลักทั้งที่เป็นประตูและหน้าต่าง คือแบบบานเปิดคู่วัสดุไม้ทั้งแผ่น และบานเปิดคู่มีบานเกล็ดไม้ ทั้งสองแบบใช้วัสดุไม้เป็นหลักสำหรับอาคารใหม่ควรใช้วัสดุไม้เช่นกันเพื่อเป็นการสืบสานเอกลักษณ์ของอาคารประเภทนี้

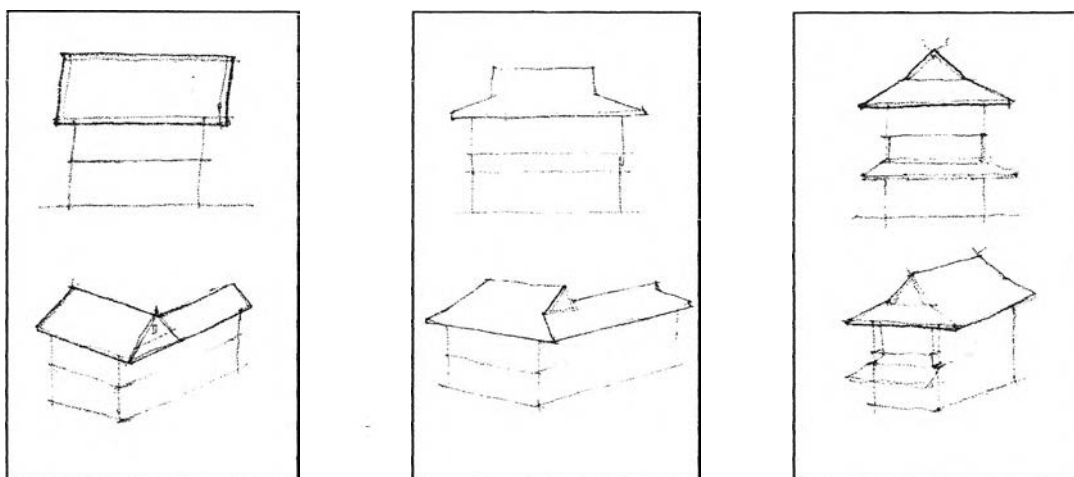
5) **ผนังอาคาร** อาคารเก่าทั้ง 4 หลังใช้วัสดุไม้ไผ่น้ำตาลเป็นผนัง สลับกับผนังกระจกด้านหน้าร้าน ดังนั้นอาคารใหม่ควรใช้แนวทางเดียวกัน อย่างไรก็ตามหากไม่สามารถใช้วัสดุไม้ได้ เมื่อใช้วัสดุอื่นก็ควรควบคุมโทนสีให้อยู่ในโทนสีน้ำตาลหรือเป็นสีที่เข้ากันได้ เช่น สีขาว เป็นต้น

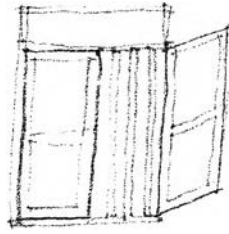
ภาพที่ 7.6 ภาพร่างแสดงสัดส่วนบ้านไม้สองชั้น

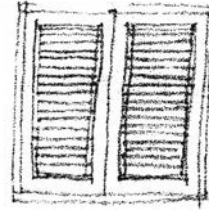
ภาพที่ 7.7 รูปตัดแสดงระดับกันสาดและชายคาของบ้านไม้สองชั้น

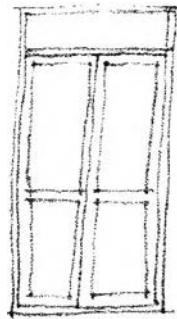
ภาพที่ 7.8 ภาพร่างแสดงทรงหลังคาของบ้านไม้สองชั้นบนถนนท่าแพ

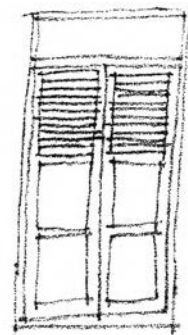
ภาพที่ 7.9 หน้าต่างบานเปิดคู่วัสดุไม้ ติดตั้งลูกกรงเหล็ก

ภาพที่ 7.10 หน้าต่างบานเปิดคู่แบบมีบานเกล็ดวัสดุไม้

ภาพที่ 7.11 ประตูบานเปิดคู่วัสดุไม้ มีช่องแสงด้านบน

ภาพที่ 7.12 ประตูบานเปิดคู่แบบมีบานเกล็ดไม้ มีช่องแสงด้านบน

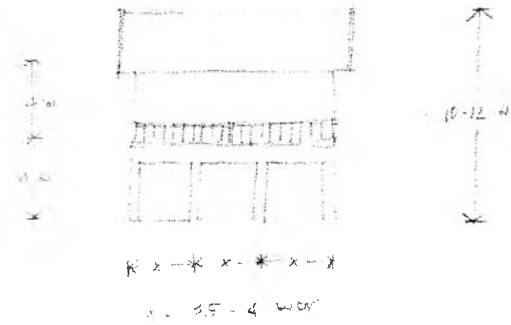
สรุปแนวทางการออกแบบอาคารใหม่ประเภทเรือนไม้สองชั้น

อาคารประเภทนี้เป็นอาคารที่แสดงออกถึงภูมิปัญญาของช่างก่อสร้างท้องถิ่นในสมัยก่อนได้เป็นอย่างดีซึ่งเห็นได้จากรูปทรงอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และมีความเป็นพื้นเมืองมากกว่าอาคารแบบไม้ผสมคอนกรีต และอาคารแบบคอนกรีต นอกจากนี้เมื่อได้เห็นโครงสร้างภายในซึ่งเป็นไม้ทั้งหมด ทำให้ทราบถึงเทคนิควิธีการเข้าไม้ที่ดูเรียบง่ายแต่มั่นคงแข็งแรง ดังนั้นนอกเหนือไปจากการที่อาคารใหม่ควรทำการรักษารูปทรงและเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายนอกของอาคารไว้แล้ว หากเป็นไปได้ควรอนุรักษ์วิธีการก่อสร้างแบบดั้งเดิมไว้ด้วย เพื่อให้เป็นวิชาในเชิงช่างสืบต่อไป

7.3.3 อาคารไม้ป็นตึก

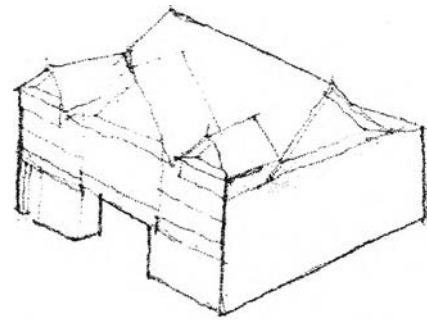
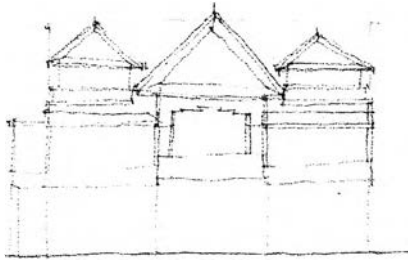
ผลการสำรวจอาคารในบทที่ 5 พบว่า อาคารประเภทไม้ป็นตึกบนถนนท่าแพในปัจจุบันเหลืออยู่เพียง 4 หลังเช่นเดียวกับบ้านไม้สองชั้น มีอาคารที่ได้รับการปรับปรุงแล้วเพียงหลังเดียวคืออาคารเลขที่ 158-162 (ร้านบัคโคพิชซ่า) ส่วนอาคารอีก 3 หลังที่เหลือล้วนต้องการการอนุรักษ์อย่างเร่งด่วน แม้อาคารเลขที่ 54-6 (ร้านศรีประเสริฐ) ดูภายนอกเหมือนจะแข็งแรง แต่ภายในและวัสดุมุ่งหลังคากลับทรุดโทรมมาก ในขณะที่อาคารเลขที่ 5-15 (ร้าน ส.การคำที่นอน) ก็จำเป็นต้องมีการปรับปรุงหน้าร้าน เนื่องจากมีแผงป้ายเหล็กขนาดใหญ่ติดบดบังอยู่ ส่วนอาคารเลขที่ 19-23 (ร้านขายหนังสือ) นั้นต้องการการอนุรักษ์อย่างเร่งด่วนที่สุด เพราะสภาพอาคารในปัจจุบันทรุดโทรมมากทั้งภายในและภายนอก สำหรับแนวทางในการออกแบบอาคารใหม่นั้นเมื่อสรุปจากเอกลักษณ์ของอาคารที่ได้จากการวิเคราะห์ในบทที่ผ่านมามีรายละเอียดดังนี้

1) **ขนาดของอาคาร** อาคารใหม่ควรเป็นอาคารขนาดใหญ่สูงสองชั้นประมาณ 10-12 เมตร กว้าง 3-5 คูหาประมาณคูหาละ 3.50-4.00 เมตร ระดับพื้นชั้นล่างถึงชั้นบน (Floor to Floor) ควรสูงประมาณ 3.80-4.00 เมตร เพื่อให้พื้นที่ภายในอาคารโล่งกว้าง อาคารประเภทนี้ เหมาะที่จะใช้เป็นอาคารที่รองรับผู้คนจำนวนมาก เช่น ใช้เป็นสำนักงาน เป็นต้น

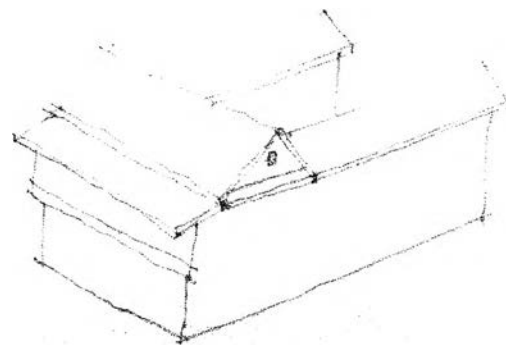
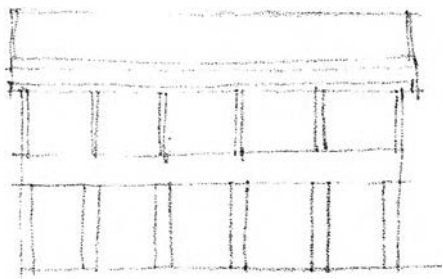

ภาพที่ 7.13 ภาพร่างแสดงขนาดของอาคารไม้แปดตึก

2) **ทรงหลังคา** เนื่องจากอาคารประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นอาคารขนาดใหญ่ ดังนั้นหลังคาต้องเป็นหลังคาผืนใหญ่เพื่อให้สอดคล้องกับขนาดของอาคาร หลังคาควรมีความชันประมาณ 30-35 องศา วัสดุมุงควรใช้กระเบื้องดินเผา สำหรับรูปแบบของหลังคาจากการศึกษาพบว่าปัจจุบันมีหลังคาที่สามารถแสดงให้เห็นเป็นตัวอย่างได้ 4 หลังเป็นทรงหลังคาที่แตกต่างกันไป มีทั้งหลังคาทรงจั่ว ทรงปั้นหยา และทรงมะนิลา สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับรูปทรงอาคาร

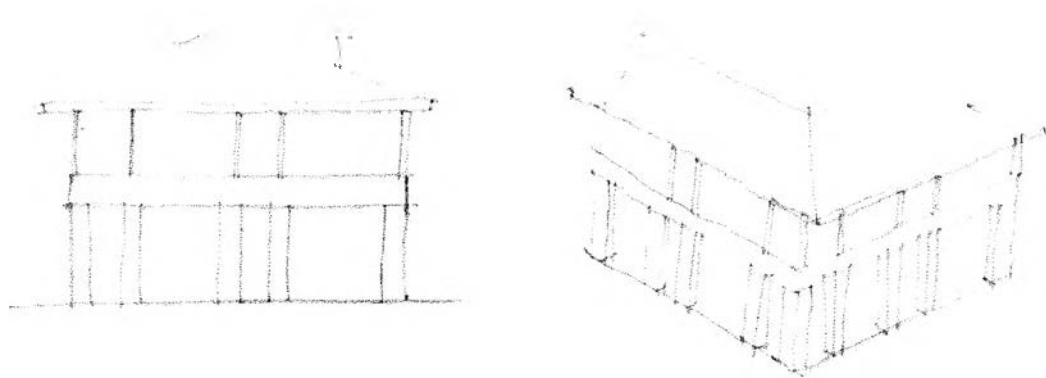
ภาพที่ 7.14 ภาพร่างแสดงทรงหลังคาแบบที่ 1

ภาพที่ 7.15 ภาพร่างแสดงทรงหลังคาแบบที่ 2

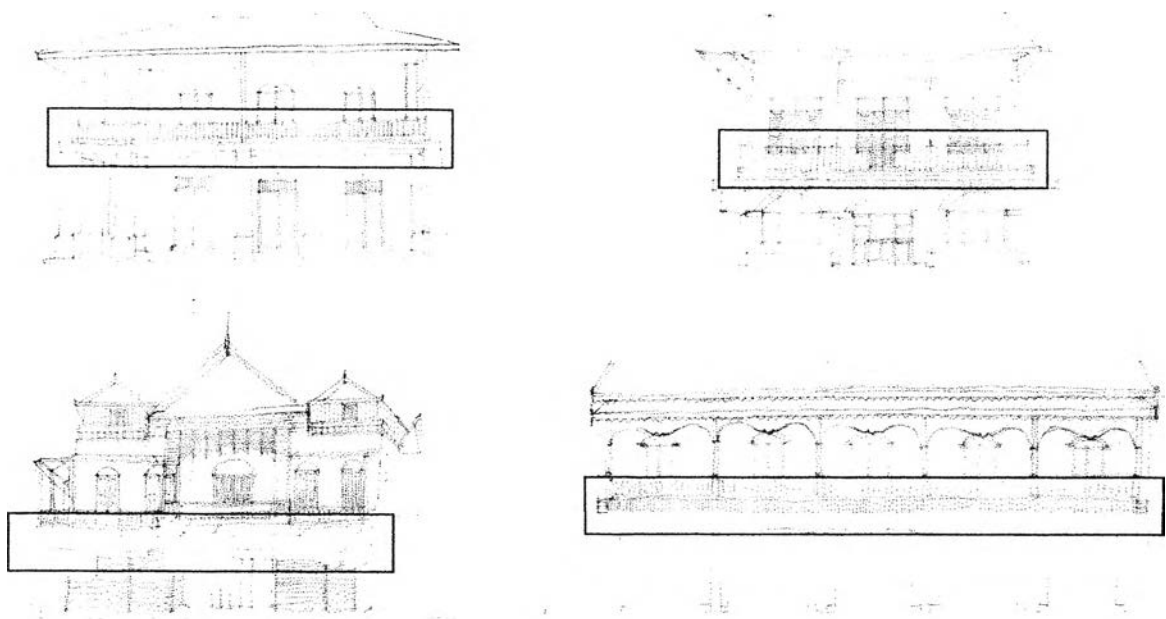
ภาพที่ 7.16 ภาพร่างแสดงทรงหลังคาแบบที่ 3

ภาพที่ 7.17 ภาพร่างแสดงทรงหลังคาแบบที่ 4

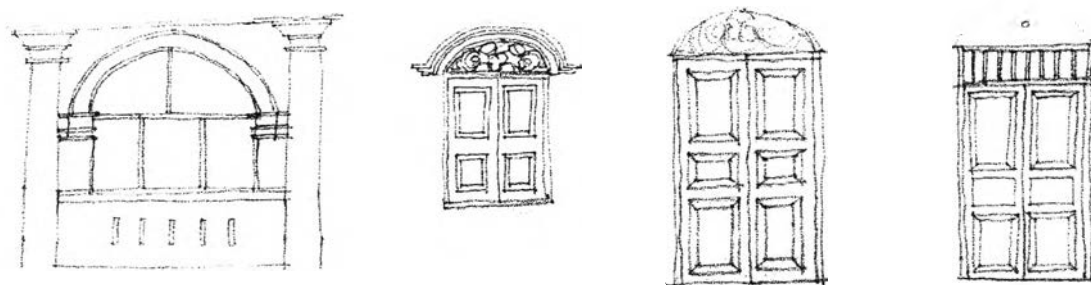
3) ระเบียงชั้นสอง

เอกลักษณ์ประการหนึ่งของอาคารไม้ผสมปูนคือการมีระเบียงชั้นสองซึ่งทำให้อาคารมีส่วนยึด ส่วนหด ทำให้อาคารดูมีมิติ นุ่มนวลไม่แข็งกระด้าง ดังนั้นอาคารใหม่ควรรักษาองค์ประกอบส่วนนี้ไว้สืบไป ส่วนการตกแต่งนั้นสามารถตัดทอนรายละเอียด เช่น ส่วนลายฉลุ ออกไปได้

ภาพที่ 7.18 พื้นที่ในกรอบสี่เหลี่ยมแสดงให้เห็นถึงรูปแบบและตำแหน่งของระเบียงชั้นสองที่นิยมใช้กับอาคารประเภทนี้ และเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญประการหนึ่งที่อาคารใหม่ควรรักษาไว้

4) ช่องเปิดอาคาร ประตูหน้าต่างของอาคารประเภทนี้มีขนาดใหญ่เป็นพิเศษสอดคล้องกับขนาดอาคารที่ใหญ่กว่าอาคารประเภทอื่น และมักมีช่องระบายอากาศเหนือบานประตูหน้าต่างเสมอ อย่างไรก็ตามเอกลักษณ์ที่แท้จริงของช่องเปิดของอาคารแบบนี้คือการตกแต่งช่องเปิดด้วยทรงโค้งครึ่งวงกลม (Arch) ที่ได้รับอิทธิพลจากอาคารแบบประเทศตะวันตกโดยตรงซึ่งไม่พบในอาคารยุคที่ก่อสร้างก่อนหน้านี้ ส่วนวัสดุประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้โทสน้ำตาลมีทั้งแบบเต็มแผ่น และแบบสลับบานเกล็ด หากอาคารใหม่สามารถใช้วัสดุไม้เป็นบานเปิดได้ก็สมควรใช้ แต่ถ้ามีวัสดุอื่นควรควบคุมสัดส่วนให้สัมพันธ์กับขนาดอาคาร และมีโทสน้ำตาลที่เข้ากันได้กับโทสน้ำตาล การเลือกใช้ทรงโค้งในการตกแต่งอาคารใหม่สามารถออกแบบให้คล้ายกับของเดิมตามตัวอย่าง หรือสามารถออกแบบใหม่โดยลดทอนรายละเอียดลงก็ได้

ภาพที่ 7.19 ภาพร่างแสดงรูปแบบของช่องเปิดบานหน้าต่างและประตู ซึ่งล้วนแล้วแต่ใช้ทรงโค้ง (Arch) ตกแต่งทั้งสิ้น

5) ผนังอาคาร อาคารใหม่ควรเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูน และทาสีอาคารด้วยสีขาวหรือเหลืองอ่อนซึ่งเป็นที่พบบนผนังของอาคารเก่าทั้ง 4 หลังที่เหลืออยู่ ส่วนเรื่องวัสดุนั้นผนังอาคารใหม่สามารถใช้เป็นผนังก่ออิฐฉาบปูนทั้งหลัง หรือก่ออิฐฉาบปูนเฉพาะชั้นล่าง ส่วนชั้นบนเป็นผนังไม้ก็ได้

สรุปแนวทางการออกแบบอาคารใหม่ประเภทอาคารไม้ผสมคอนกรีต

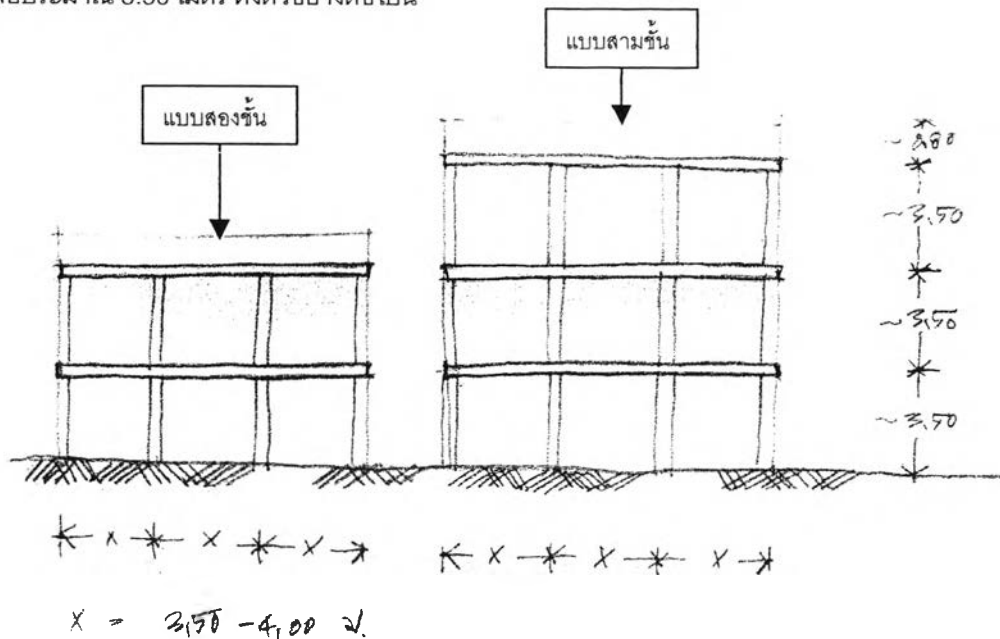
เอกลักษณ์ที่สำคัญที่สุด 2 ประการที่ต้องรักษาไว้คือสัดส่วนของอาคาร และขนาดของหลังคา เนื่องจากเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างจากอาคารประเภทอื่น ยกตัวอย่างเช่น หากอาคารประเภทนี้ไม่ระบุนำให้มีหลังคาคือเป็นหลังคาเรียบ (Flat Slab) อาคารก็จะไม่แตกต่างไปจากอาคารประเภทคอนกรีต ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องรักษาจุดเด่นของอาคารไว้ซึ่งเมื่อผนวกกับการออกแบบตามข้อเสนอแนะข้ออื่นๆจะทำอาคารใหม่สามารถสืบสานเอกลักษณ์ของอาคารประเภทนี้ได้ดียิ่งขึ้น

7.3.4 อาคารคอนกรีต

บนถนนท่าแพมีอาคารคอนกรีตที่พิจารณาว่ามีคุณค่าเหลืออยู่ 11 หลัง เป็นศาสนสถานหนึ่งหลังคือ อาคารเลขที่ 188 ชุมประตูดัดแสนฝาง ส่วนอีก 10 หลังเป็นอาคารส่วนบุคคลซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาคารพาณิชย์ อาคารเหล่านี้เป็นอาคารที่มีสภาพสมบูรณ์ตามลักษณะดั้งเดิมเพียง 4 หลังเท่านั้น ส่วนอาคารที่เหลือบ้างก็มีสภาพทรุดโทรม บ้างก็มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทั้งการทำสีทับและการติดตั้งป้ายโฆษณาทับอาคารด้านหน้า แต่เนื่องจากสภาพของอาคารทุกหลังยังคงแข็งแรงดีอยู่ ผู้วิจัยเห็นว่าเพียงการปรับปรุงอาคารให้กลับ

เป็นแบบเดิมก็เพียงพอ ส่วนการออกแบบอาคารใหม่ในรูปแบบของอาคารคอนกรีตนั้นเมื่อสรุปจากเอกลักษณ์ของอาคารที่ได้จากการวิเคราะห์ในบทที่ 6 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

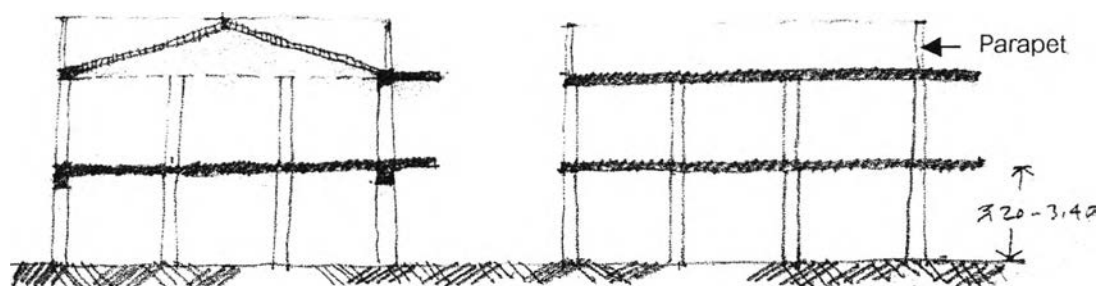
1) **ขนาดของอาคาร** อาคารใหม่ควรมีความสูงไม่เกิน 3 ชั้น หรือไม่เกิน 12 เมตร มีความกว้างไม่เกิน 5 คูหา แต่ละคูหากว้างประมาณ 3.50-4.00 เมตร ระดับพื้นชั้นล่างถึงชั้นบน (Floor to Floor) สูงเฉลี่ยประมาณ 3.50 เมตร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 7.20 ภาพร่างแสดงขนาดของอาคารคอนกรีต

2) **ทรงหลังคา** อาคารใหม่สามารถออกแบบให้มีหลังคาหรือเป็นหลังคาเรียบ (Flat Slab) ก็ได้ แต่เอกลักษณ์ที่สำคัญคือส่วนยอดของหลังคาต้องมีแผงกันตก (Parapet) ซึ่งทำหน้าที่บังส่วนหลังคาไม่ให้มองเห็นจากด้านหน้าได้

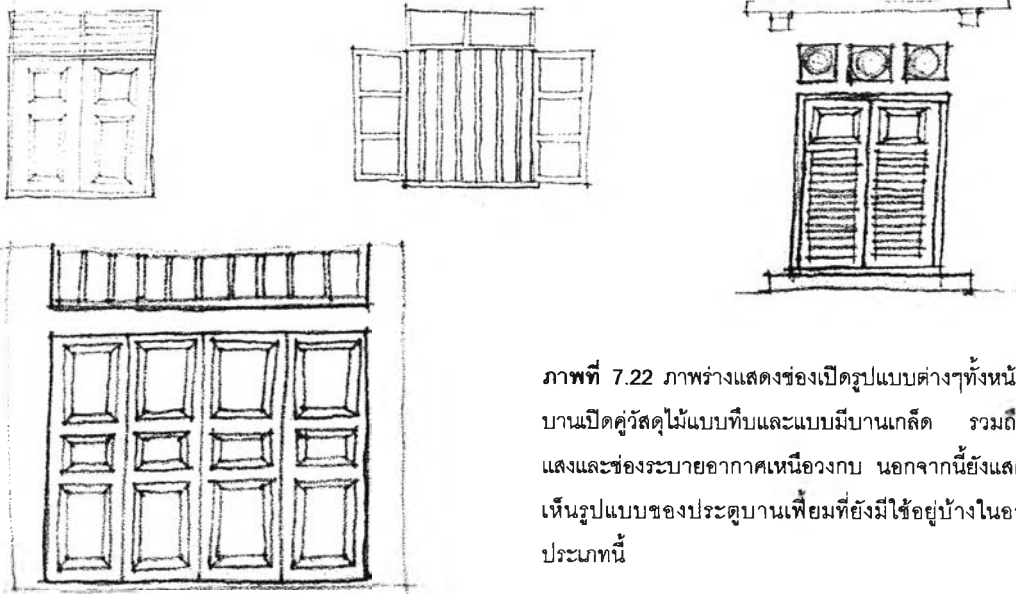
3) **ระดับกันสาด** สูงประมาณ 3.20-3.40 เมตร เหนือระดับทางเดินเท้าด้านหน้าอาคาร และยื่นออกมาจากตัวอาคารไม่เกิน 2.00 เมตร ระดับกันสาดนี้เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของอาคารประเภทนี้ เพราะจากการสำรวจพบว่าระดับความสูงกันสาดของอาคารประเภทนี้ทุกอาคารอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งหากสามารถรักษาระดับนี้ไว้ได้ต่อไปในอนาคตอาคารใหม่จะสามารถรักษาแนวเส้นระดับที่มีทิศทางในแกนนอนนี้ต่อไปได้ซึ่งจะส่งผลให้อาคารบนถนนท่าแพเกิดความต่อเนื่องทางด้านมุมมองขึ้น เป็นการรักษามรดกทางสถาปัตยกรรมไว้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 7.21 ภาพร่างแสดงทรงหลังคาทั้งแบบจั่วและแบบหลังคาเรียบ และแสดงให้เห็นถึงระดับของกันสาดที่อาคารใหม่จะต้องออกแบบให้อยู่ในระดับดังกล่าว

4) **ช่องเปิดอาคาร** อาคารใหม่สามารถเลือกใช้รูปแบบของช่องเปิดแบบเดิมดังภาพตัวอย่าง หรือสามารถประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม ส่วนเรื่องขนาดของช่องเปิด ผู้วิจัยไม่กำหนดลงไป ในแนวทางการออกแบบเนื่องจากแต่ละอาคารมีขนาดที่ไม่เท่ากัน เพียงแต่ควรรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้ซึ่งมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือมีช่องระบายอากาศหรือช่องแสงเหนือบานประตูหน้าต่างเสมอ

ภาพที่ 7.22 ภาพร่างแสดงช่องเปิดรูปแบบต่างๆทั้งหน้าต่าง บานเปิดคู่วัสดุไม้แบบทึบและแบบมีบานเกล็ด รวมถึงช่องแสงและช่องระบายอากาศเหนือวงกบ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นรูปแบบของประตูบานเพ็ญที่ยังมีใช้อยู่บ้างในอาคารประเภทนี้

5) **ผนังอาคาร** วัสดุที่ใช้ก่อสร้างผนังอาคารใหม่สามารถใช้แบบก่ออิฐฉาบปูนหรือแบบคอนกรีตเสริมเหล็กได้ ส่วนสีอาคารควรเป็นสีขาวหรือสีโทนอ่อนเท่านั้น

สรุปแนวทางการออกแบบอาคารใหม่ประเภทอาคารคอนกรีต

จากข้อเสนอแนะของอาคารทุกประเภท อาคารคอนกรีตเป็นอาคารที่เปิดโอกาสให้มีการออกแบบใหม่ได้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสัดส่วน หรือการใช้วัสดุอาคาร อย่างไรก็ตามสิ่งที่สำคัญที่สุดที่อาคารใหม่จะต้องควบคุมคือตำแหน่งของระดับกันสาด เนื่องจากเป็นการสร้างความต่อเนื่องทางด้านมุมมองระหว่างอาคารใหม่และอาคารเก่าในพื้นที่

ผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหาของข้อเสนอแนะทั้งหมดในตารางที่ 7.2 เพื่อให้เห็นรายละเอียดที่ได้เสนอไปอย่างกระชับและชัดเจน

7.4 การเสนอรูปแบบอาคารใหม่บนถนนท่าแพและข้อสรุปผลการวิจัย

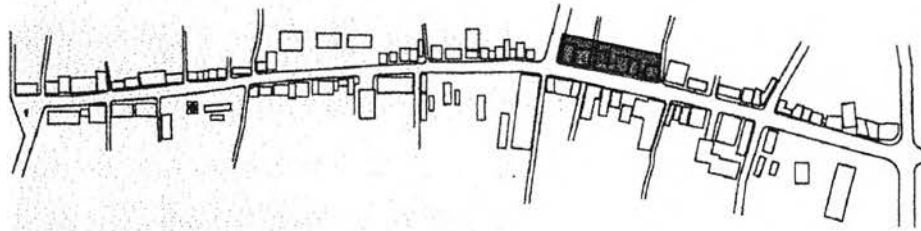
จากการตรวจสอบสภาพปัจจุบันของอาคารบนถนนท่าแพในบทที่ 5 พบว่ามีหลายพื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างอาคารเก่ากับอาคารใหม่ค่อนข้างสูง ดังนั้นในการเสนอรูปแบบอาคารใหม่บนถนนท่าแพจะทำการแทรกภาพร่างของอาคารใหม่ลงไปแทนอาคารที่สร้างความแตกต่างให้กับบริบทโดยรวมโดยทำการเสนอ 2 พื้นที่ดังแสดงในภาพหน้า 104 และ 105

ตารางที่ 7.2 สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการออกแบบอาคารใหม่ในพื้นที่ประวัติศาสตร์: กรณีศึกษานนท้าวแพ

ประเภทอาคาร	ขนาดอาคาร	ทรงหลังคา	ระดับกันสาดและชายคา	ช่องเปิดอาคาร	ผนังอาคาร
บ้านไม้ชั้นเดียว (เฮือนแป)	อาคารชั้นเดียวมีความสูงเฉลี่ยประมาณ 5-7 เมตร และมีความกว้าง 3-5 คูหา ประมาณคูหาละ 3.50 เมตร	ควรใช้หลังคาทรงจั่วมุงกระเบื้องดินเผา มีความชันประมาณ 30-35 องศา ทั้งชายคาทางด้านหน้าอาคาร และควรมีเสาลอยมารับชายคาด้านหน้า	ระดับชายคาอยู่ที่ความสูงประมาณ 2.20 เมตร	ควรรักษาประตูหน้าบ้านให้เป็นบานเฟี้ยม หน้าต่างแบบบานเปิดคู่หรือแบบฝาไหล สำหรับอาคารที่ต้องการปรับอากาศภายในอาคารใช้บานกระຈักเข้ามาเป็นส่วนช่องเปิดได้	ควรใช้ผนังวัสดุไม้ท่อนสีน้ำตาล หรือสีที่กลมกลืน
บ้านไม้สองชั้น	สูงสองชั้นประมาณ 7-8 เมตร กว้าง 2-3 คูหา แต่ละคูหากว้างประมาณ 3.5 เมตร	ควบคุมให้ มีความชันประมาณ 30-35 องศา และวัสดุมุงควรเป็นกระเบื้องดินเผา	ควบคุมความสูงของระดับกันสาดและชายคาให้อยู่ที่ระดับประมาณ 3.00-3.20 เมตร และ 6.00-6.50 เมตร จากระดับพื้นหน้าบ้าน	ควรรักษาช่องเปิดวัสดุไม้รูปแบบเดิม	ผนังควรเป็นวัสดุไม้ท่อนสีน้ำตาล หรือสีที่กลมกลืน
อาคารไม้แปดทิศ	ควรเป็นอาคารขนาดใหญ่ สูงสองชั้นประมาณ 10-12 เมตร กว้าง 3-5 คูหา ประมาณคูหาละ 3.5-4 เมตร ระดับพื้นชั้นล่างถึงชั้นบนควรสูงประมาณ 3.8-4 เมตร	ควรเป็นหลังคามินใหญ่เพื่อให้สอดคล้องกับขนาดของอาคาร และมีความชันประมาณ 30-35 องศา วัสดุมุงควรใช้กระเบื้องดินเผา	ควรมีระเบียงชั้นสองซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประการหนึ่งของอาคาร	ควรตกแต่งด้วยทรงโค้งครึ่งวงกลม (Arch)	ควรเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูน และทาสีอาคารด้วยสีขาวหรือเหลืองอ่อน

ประเภทอาคาร	ขนาดอาคาร	ทรงหลังคา	ระดับกันสาดและชายคา	ช่องเปิดอาคาร	ผนังอาคาร
อาคารคอนกรีต	ไม่ควรสูงเกิน 3 ชั้น หรือ 12 เมตร กว้างไม่เกิน 5 คูหา แต่ละคูหากว้างประมาณ 3.50-4.00 เมตร ระดับพื้นชั้นล่างถึงชั้นบนสูงเฉลี่ยประมาณ 3.50 เมตร	สามารถออกแบบให้มีหลังคาหรือเป็นหลังคาเรียบ (Flat Slab) ก็ได้ แต่ส่วนยอดของหลังคาต้องมีแผงกันตก (Parapet)	ควรมีกันสาดสูงที่ระดับประมาณ 3.20-3.40 เมตร เหนือระดับทางเดินเท้าด้านหน้าอาคาร และยื่นออกมาจากตัวอาคารไม่เกิน 2.00 เมตร	ไม่ว่าจะเป็นประตูหรือหน้าต่างควรมีช่องระบายอากาศหรือช่องแสงเหนือบานประตูหน้าต่างเสมอ และควรอนุรักษ์รูปแบบเดิมไว้	ใช้วัสดุแบบก่ออิฐฉาบปูนหรือแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก ส่วนสีอาคารควรเป็นสีขาวหรือสีโทนอ่อนเท่านั้น

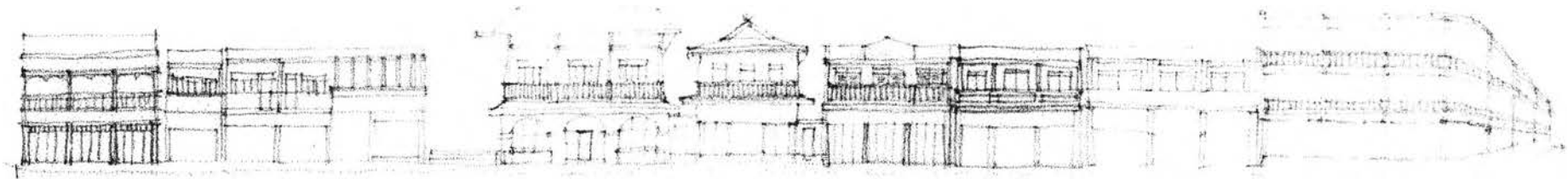
ที่มา : จากการเสนอแนะของผู้วิจัย

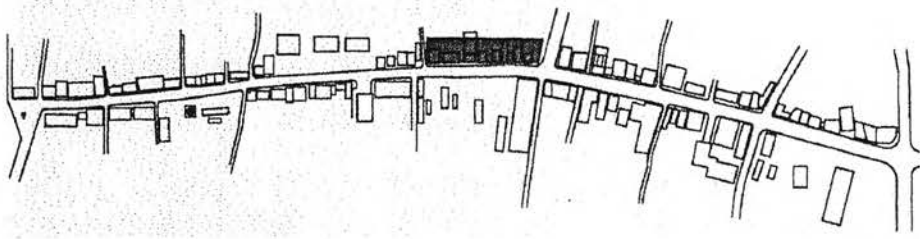
แผนที่ที่ 7.1 แสดงตำแหน่งของพื้นที่ที่ 1

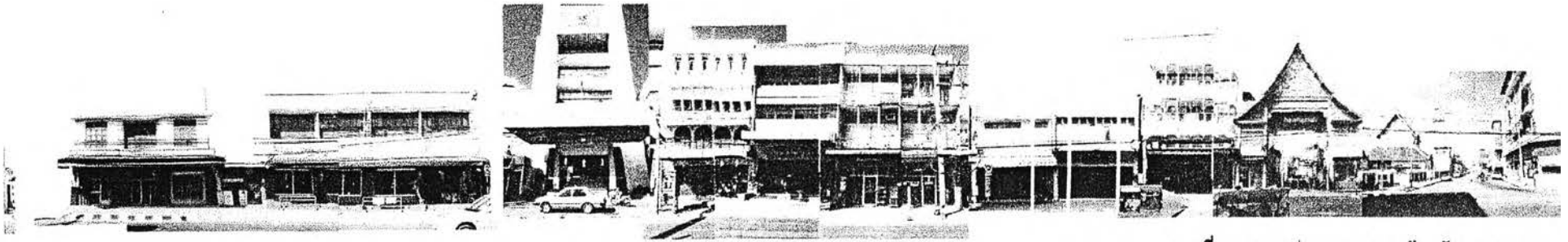
ภาพที่ 7.23 ภาพถ่ายแสดงสภาพปัจจุบันของอาคารบนพื้นที่ที่ 1

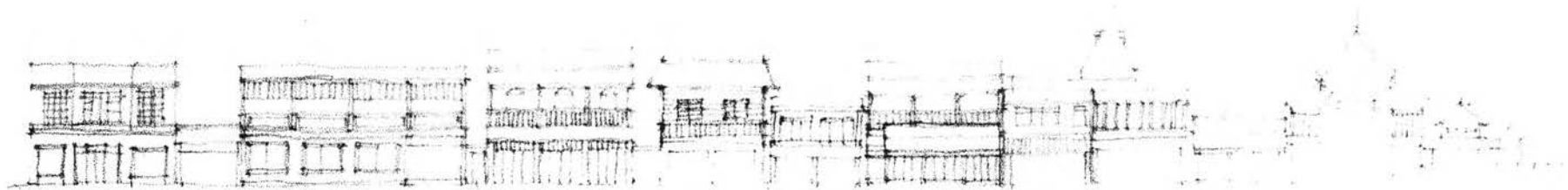
ภาพที่ 7.24 ภาพร่างแสดงอาคารใหม่แทนที่อาคารสูงและการปรับปรุงรูปด้านหน้าของอาคารคอนกรีต

แผนที่ที่ 7.2 แสดงตำแหน่งของพื้นที่ที่ 2

ภาพที่ 7.25 ภาพถ่ายแสดงสภาพปัจจุบันของอาคารบนพื้นที่ที่ 2

ภาพที่ 7.26 ภาพร่างแสดงอาคารใหม่แทนที่อาคารสูง

พื้นที่ที่ 1 ในแผนที่ที่ 7.1 พื้นที่ในกรอบสี่เหลี่ยมเป็นแนวอาคารทางด้านทิศเหนือของถนนท่าแพ เป็นพื้นที่ที่มีตึกสูงสร้างขึ้นหลายหลังสร้างความขัดแย้งกับอาคารเก่าประเภทบ้านไม้สองชั้น และอาคารไม้ปูนตึกเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นอาคารคอนกรีตที่มีคุณค่าก็ถูกเปลี่ยนแปลงรูปด้านหน้าโดยการทาสีเหลืองสดทับและติดตั้งแผงป้ายโฆษณา ดังนั้นในภาพที่ 7.24 ผู้วิจัยได้ทำการเสนอรูปแบบของอาคารใหม่ และได้ทำการปรับปรุงรูปด้านหน้าของอาคารคอนกรีตให้กลับเป็นเหมือนสภาพเดิม

พื้นที่ที่ 2 ในแผนที่ที่ 7.2 พื้นที่ในกรอบสี่เหลี่ยมเป็นแนวอาคารทางด้านทิศเหนือของถนนท่าแพเช่นกัน พื้นที่นี้เป็นมีตึกสูง และอาคารที่มีรูปแบบต่างไปจากบริบทเดิม สร้างความขัดแย้งกับชุมชนประจวบคีรีขันธ์ผา่งที่เป็นศาสนสถานที่มีคุณค่า ดังนั้นในภาพที่ 7.26 ผู้วิจัยจึงทำการเสนอรูปแบบของอาคารใหม่ โดยได้ทำการควบคุมความสูงและรูปแบบอาคารให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะแนวทางการออกแบบอาคารใหม่

ข้อสรุปผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้คือ

- 1) เพื่อได้ศึกษาถึงความสำคัญและสภาพปัจจุบันและปัญหาของอาคารบนถนนท่าแพ
- 2) เพื่อวิเคราะห์อาคารเก่าที่มีคุณค่าบนถนนท่าแพ
- 3) เพื่อเสนอแนวทางการออกแบบอาคารใหม่บนถนนท่าแพ

ทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษาจนพบข้อปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจากสภาพปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าถนนท่าแพที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่แห่งนี้กำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤต ถนนสายนี้กำลังสูญเสียเอกลักษณ์ของตัวเองไปอย่างรวดเร็วในช่วงเวลาเพียง 40 กว่าปีที่ผ่านมา และหากไม่มีการแก้ไข ปรับปรุงและป้องกัน ในไม่ช้าถนนท่าแพคงกลายเป็นทางผ่านที่ไม่มีความสำคัญใดๆต่อเมืองเชียงใหม่อีกต่อไป ด้วยความรู้สึกห่วงแหนและห่วงใยในมรดกของเมืองเชียงใหม่ ผู้วิจัยจึงได้พยายามทำการศึกษวิเคราะห์ในทุกๆแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่องานสถาปัตยกรรมบนถนนท่าแพ ซึ่งพบว่าถนนสายนี้จำเป็นที่จะต้องมีการออกแบบอาคารใหม่เพื่อควบคุมให้สอดคล้อง สัมพันธ์ หรืออย่างน้อยไม่ขัดแย้งกับสถาปัตยกรรมเดิมที่มีคุณค่าอยู่ในฐานะตัวแทนแห่งยุคสมัยในอดีต ดังนั้นข้อเสนอแนะที่ผ่านมาจึงเป็นแนวทางที่ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าสามารถสนองวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้และเชื่อว่าสามารถให้ผลประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในบทที่ 1 ว่า หลังจากการศึกษาแล้วสามารถทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาคารบนถนนท่าแพ และทราบถึงแนวทางการออกแบบอาคารใหม่บนถนนท่าแพ อย่างไรก็ตามเพียงแนวทางการออกแบบอาคารใหม่บนถนนท่าแพที่ผู้วิจัยได้เสนอไปคงไม่เพียงพอต่อการอนุรักษ์ถนนสายนี้ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากยังมีปัจจัยอีกหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ถนนท่าแพ เช่น การศึกษาทางด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ในแนวทางที่สามารถสร้างประโยชน์ทั้งต่อเมืองและคนในเมืองหรือการศึกษาอย่างละเอียดทางด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบกับนโยบายทางด้านผังเมืองในอนาคต หากเป็นไปได้ในกรณีที่มีผู้สนใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับถนนท่าแพต้องการจะทำการวิจัยให้ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเมือง หัวข้อทั้งสองที่ได้กล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถนำไปพิจารณาใช้ได้ ซึ่งในความเป็นจริงยังมีปัญหาอีกหลายด้านที่รอการแก้ไขอยู่และหากมีโอกาสในอนาคตที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์พัฒนาเมืองเชียงใหม่ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับถนนสายนี้และสามารถใช้ประโยชน์จากงานวิจัยชิ้นนี้ได้ ผู้วิจัยก็คงรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะได้มีส่วนช่วยในการรักษามรดกทางประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ให้สืบต่อไปอย่างยั่งยืน